

Burkina Faso, Egypten, Indien, Kenya, Nepal, Nicaragua og Tanzania. Støtte til miljøsektoren, snævert defineret (som f.eks. af OECD's bistandskomité, DAC), udgør imidlertid kun en begrænset del af den bilaterale sektorbistand. Dette beror i vid udstrækning på, at sektorvalg foregår ved en indgående dialog med modtagerlandet, baseret på landets egne udviklingsprioriteter, hvor miljøhensynene ofte står svagt.

Da miljøministerierne i udviklingslande således hyppigt er nye og svage og derfor mangler gennemslagskraft, har Danidas støtte hertil især sigtet på at opbygge disse myndigheders administrative kapacitet.

De bilaterale bistandsmidler har en indbygget fleksibilitet i kraft af pilotprojekter og forskellige bistandsinstrumenter, der finder anvendelse ved støtte af egentlige miljøprojekter og miljøplanlægning på både nationalt og lokalt niveau. F.eks. har den såkaldte decentrale bevillingskompetence (herunder ambassadernes egne bevillinger på under 3 mio. kr.) spillet en vigtig rolle med hensyn til at forstærke det nationale netværk af miljøekspertise i modtagerlandene, og disse projekter komplementerer det overordnede bilaterale program. Danske NGO'ers mulighed for at opnå finansiering af miljøindsatser gennem Danidas NGO-enhed er et yderligere eksempel på et fleksibelt instrument til komplementering af den almindelige bilaterale bistand. Endelig har ordningen for blandede kreditter fået en markant drejning over mod miljøområdet på baggrund af dansk industris særlige styrke netop i miljø og vedvarende energi.

Industrialiseringsfonden for U-landene (IFU), der årligt modtager bilaterale bistandsmidler fra Danida i størrelsesordenen 150 mio. kr., har markeret sig på særligt interessant vis i miljø-sammenhæng: IFUs privatsektor-orientering, med speciale i risikovillig samfinansiering med danske virksomheder, der investerer i partnerskab med virksomheder i udviklingslande, er i 1995 blevet tilført en ny dimension i kraft af et sæt miljøretningslinier. Disse retningslinier kræver af den udenlandske partner, at der garanteres for overholdelse af opholdslandets miljølovgivning, herunder også regler for arbejdsmiljø. Den danske partner er på sin side pligtig til at oplyse om, hvorvidt aktiviteter under finansieringssamarbejdet i opholdslandet forventes at være forenelige med dansk miljølovgivning.

Udover de bilaterale sektorprogrammer og projekter, der angiver miljø som hovedformål, er det vanskeligt at lave en præcis opgørelse over de midler, der går til miljø som tværgående hensyn eller som sekundært formål i en bistandsaktivitet. Beregninger peger imidlertid på, at 15-20 pct. af de bilaterale midler (henved 5 mia. kr. i 1996) årligt går til vigtige miljøformål inden for områderne bæredygtig forvaltning af naturressourcer, begrænsning af vand-, jord og luftforurening samt bæredygtig energiforvaltning. Dette er betydeligt mere end en forholds-mæssig fordobling i sammenligning med situationen før Rio-konferencen.

Begrebet »grønne indkøb« er ved at få et fodfæste i Danidas bilaterale udviklingsbistand. De første forsøg er blevet gjort under indkøb af udstyr til et miljømoniteringsprojekt i Egypten. Danida betingede sig blandt udbudskravene beskrivelser af producent/leverandørs miljøstyringssystem samt miljøvenlighed ved produktionsprocessen og brugen af udstyret. Resultaterne heraf var blandede, og formen for mulig indarbejdelse af princippet »grønne indkøb« i Danidas retningslinier er under overvejelse. Forsøget har imidlertid indebåret et første signal udadtil om, at der ved leverancer under udviklingsbistanden fremover vil kunne kræves sådanne miljøhensyn tilgodeset.

3.4 Den multilaterale bistand

For den multilaterale bistands vedkommende (godt 4,5 mia. kr. i 1996) går op mod 10 pct. til internationale miljøorganisationer og globale miljøaktiviteter, bredt defineret. For den øvrige del, der overvejende går til en række multilaterale partnerorganisationer i bl.a. Verdensbankgruppen og FN-systemet, er det ikke muligt at uddrage den andel, der anvendes på miljøformål. Den rene miljødel af de multilaterale midler går især til miljø anskuet som ressource, med vægten lagt på kapacitetsopbygning hos miljømyndigheder og stigende støtte til opfølgning af internationale miljøkonventioner.

Blandt de nyeste og banebrydende tiltag i Danidas befattning med miljø på multilateralt niveau kan nævnes etablering i Verdensbanken af en trust-fond på godt 33 mio. kr. til fremme af miljømæssig og social bæredygtighed i bankens aktiviteter og det internationale udviklingsarbejde. Miljøaspekterne, der skal fremmes gennem fonden, er især arbejdet med globale miljøpåvirkninger og forbedringen af miljøindikatorinstrumenter. Den danske udviklings- og miljø-